

Հաստատում եմ՝

Դպրոցի տնօրեն՝

/Ք.Գալստյան/

2023-2024 ուստարի

ՀՀ Արմավիրի մարզ

«Բաղրամյանի միջնակարգ դպրոց» ՊՈԱԿ

Շախմատ

2-րդ դասարան

Ուսուցչուհի՝ Շ.Պետրոսյան

Շաբաթական՝ 1 ժամ, ընդ.32 դ/ժ

Քննարկվել է մասնախմբի թիվ — նիստում
Մասնախմբի նախագահ՝ /Գ.Ավագյան/

Ստուգված է:

Ուսումնական գծով փոխտնօրեն՝

/Ռ.Գասպարյան/

«Շախմատ» առարկա 2-րդ դասարան, 32 դասաժամ

2023-2024 ուստարվա թեմատիկ պլանավորում

Շախմատ» առարկայի ուսուցման նպատակն է տարրական դպրոցի սովորողների մոտ խթանել որոնողական գործունեությունը՝ ուղղված փոփոխվող շախմատային իրավիճակներում կողմնորոշվելուն, շախմատային խնդիրների լուծման տարբերակներ գտնելուն, սովորողների կոնվերգենտ և դիվերգենտ, քննադատական, ակտրիթմային և ստեղծագործական մտածողությունը զարգացնելուն:

Դասաժամ	ԴԱՍ	ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ	ԴԱՍԻ ՆՊԱՏԱԿԸ	ՎԵՐՋՆԱԲՅՈՒՆՔՆԵՐ <u>Սովորողը կարողանում է...</u>	Դասագրքի էջեր	Տետրի էջեր
1	1	Ծանոթություն շախմատին	Բարենպաստ միջավայրի ձևավորում, դասագրքի և առարկայի նկատմամբ հետաքրքրության ստեղծում: Խաղաքարերի անվանումների, «խաղաղաշտ» և «դաշտ»	Պատմել դրվագներ շախմատի ստեղծման մասին: Անվանել և ցուցադրել շախմատի խաղաքարերը, դաշտը:	4-5	3

			հասկացությունների ուսուցում:			
2	2	Դաշտերի անվանումները	Ուսուցանել լատիներեն a, b, c, d, e, f, g, h տառերը: Ուսուցանել դաշտերը:	Անվանել a b c d e f g h լատիներեն տառերը: Անվանել և ցույց տալ դաշտերը:	6-7	4
3	3	Հորիզոնականներ և ուղղաձիգներ	Ուսուցանել հորիզոնական և ուղղաձիգ գծերը:	Ցույց տալ և անվանել շախմատային գծերը. ուղղաձիգ, հորիզոնական:	8-9	5
	4	Անկյունագծեր	Ուսուցանել անկյունագծերը:	Ցույց տալ և անվանել անկյունագծերը:	10-11	6
4	5	Խաղաքարերի սկզբնական	Ուսուցանել խաղաքարերի սկզբնական դասավորությունը,	Դասավորել խաղաքարերը սկզբնական դիրքով: Թվարկել խաղաքարերի մոտավոր արժեքները:	12-13	7

		Դասավորությունը	խաղաքարի մոտավոր արժեքը:			
5	6	Խաղաղաշտի կառուցվածքը	Ուսուցանել խաղաղաշտի կիսաղաշտերը, սահմանային գիծը, թևերը:	Ցույց տալ և անվանել խաղաղաշտի սպիտակների և սևերի կիսաղաշտերը, սահմանային գիծը, արքայի և թագուհու թևերը:	14-15	8
	7	Խաղաղաշտի կառուցվածքը (շարունակություն)	Ուսուցանել խաղաղաշտի կենտրոնը, եզրերը, անկյունները: Ամփոփել խաղաղաշտ թեման:			
6	8	Արքա	Ուսուցանել արքա խաղաքարի դերը և քայլը:	Ներկայացնել արքայի դերը, կատարել քայլ արքայով,	18-19	10

	9	Արքա (շարունակություն)	Ուսուցանել արքայով խաղաքար վերցնելը, արքայի և խաղաքարեր վերցնելու կանոնները:	Սահմանել արքա խաղաքարին վերաբերող կանոն: Սովորողը կարողանում է. վերցնել խաղաքարեր արքայով: Սահմանել արքա խաղաքարին վերաբերող 2-րդ կանոնը:	20-21	11
7	10 11	Նավակ	Ուսուցանել նավակ խաղաքարի դերը և քայլը:	Ներկայացնել նավակի դերը, կատարել քայլ՝ նավակով, վերցնել խաղաքար՝ նավակով:	22-23	12

		Նավակ (շարունակություն)	Ուսուցանել նավակով հարձակվելը և կրկնակի հարվածով քայլը:	Վերցնել խաղաքարեր՝ նավակով, հարձակվել խաղաքարերի վրա՝ նավակով, կատարել կրկնակի հարված՝ նավակով:	24-25	13
8	12	Շախ	Ուսուցանել շախը:	Սահմանել շախը, շախ տալ:	26-27	14
	13	Շախ (շարունակություն)	Ուսուցանել շախից ազատվելու ձևերը:	Ցույց տալ՝ ինչպես ազատվել շախից:	28-29	15
9	14	Փիղ	Ուսուցանել փիղ խաղաքարի դերը և քայլը:	Ներկայացնել փղի դերը, կատարել քայլեր՝ փղով, վերցնել խաղաքար՝ փղով:	30-31	16

	15	Փիղ (շարունակություն)	Ուսուցանել փիղ խաղաքարով շախ հայտարարելը և կրկնակի հարված կատարելը:	Հայտարարել շախ և կրկնակի հարված կատարել՝ փիղ խաղաքարով:	32-33	17
10	16	Թագուհի	Ուսուցանել թագուհի խաղաքարի դերը և քայլը:	Ներկայացնել թագուհու դերը, կատարել քայլեր՝ թագուհիով, վերցնել խաղաքարեր՝ թագուհիով:	34-35	18
	17	Թագուհի (շարունակություն)	Ուսուցանել թագուհի խաղաքարով շախ հայտարարելը և կրկնակի հարված կատարելը:	Հայտարարել շախ և կրկնակի հարված կատարել՝ թագուհի խաղաքարով:	36-37	19

11	18	Մատ	Ուսուցանել մատը:	Սահմանել մատը, մատ անել:	38-39	20
	19	Մատ (շարունակություն)	Ամրապնդել մատի խմացությունը:	Սահմանել մատը, ստեղծել մատ՝ մեկ քայլից:	40-41	21
12	20	Ամփոփում Դաս- մրցույթ մատ՝ մեկ քայլից	Ամփոփել՝ խաղադաշտ, արքա, թագուհի, նավակ, փիղ, շախ, մատ թեմաների վերաբերյալ գիտելիքը:	Մեկնաբանել շախը, մատը, ստեղծել մատ՝ մեկ քայլից, արտասանել քայլը:	42-43	22
13	21	Ձի	Ուսուցանել ձի խաղաքարի դերը և քայլը:	Ներկայացնել ձիու դերը, կատատարել քայլեր՝ ձիով:	44-45	23
	22	Ձի (շարունակություն)	Ուսուցանել ձիով խաղաքար վերցնելը և կրկնակի հարված կատարելը:	Վերցնել խաղաքար և կրկնակի հարված կատարել՝ ձի խաղաքարով:	46-47	24
14	23	Ձի (շարունակություն)	Ուսուցանել ձի խաղաքարով շախ և մատ հայտարարելը:	Շախ և մատ հայտարարել ձի խաղաքարով:	48-49	25
15	24	Պատ	Ուսուցանել պատը. ոչ-ոքիի	Սահմանել պատը, մեկնաբանել ոչ-ոքին: Պատ	50-51	26

	25	Պատ (շարունակություն)	ձևեր: Ուսուցանել ինչպես խուսափել պատից, ամրապնդել պատի իմացությունը:	անել: Մահմանել պատը, ցույց տալ՝ ինչպես խուսափել պատից:	52-53	27
16	26	Ամփոփում Դաս- մրցույթ մատ՝ մեկ քայլից	Ամփոփել խաղադաշտ, արքա, թագուհի, նավակ, փիղ, ձի, շախ, մատ, պատ թեմաների վերաբերյալ գիտելիքը:	Մեկնաբանել շախը, մատը, պատը, ստեղծել մատ՝ մեկ քայլից, արտասանել քայլը:	54-55	28
	27	Մատային դիրքերի ստեղծում	Ամփոփել խաղադաշտ, արքա, թագուհի, նավակ, փիղ, ձի, շախ, մատ, պատ թեմաների վերաբերյալ գիտելիքը: Ստեղծագործական միջավայրի ձևավորում, սովորողներին ազատ ստեղծագործելու ուղղորդում:	Մեկնաբանել շախը, մատը, պատը ստեղծել մատային դիրքեր	56-57	29

17	28	Զինվոր	Ուսուցանել զինվորի դերը, առանձնահատկությունները, քայլը, խաղաքար վերցնելը:	Ներկայացնել զինվորի դերը, կատարել քայլ՝ զինվորով, վերցնել խաղաքար՝ զինվորով:	58-59	30
	29	Զինվորի փոխարկումը	Ուսուցանել զինվորի փոխարկումը:	Կատարել զինվորի փոխարկում:	60-61	31
18	30	Զինվոր (շարունակություն)	Ուսուցանել զինվորով շախև մատ հայտարարելը:	Շախև և մատ հայտարարել՝ զինվորով:	62-63	32
	31	Կողանցիկ վերցնելը	Ուսուցանել կողանցիկ վերցնելը:	Զինվորով կողանցիկ վերցնել:	64-65	33
19	32	Ամփոփում Դաս-մրցույթ մատ՝ մեկ	Հարց ու պատասխանի և խնդիրների միջոցով ամփոփել	Սահմանել շախը, մատը, պատը ստեղծել մատ՝ մեկ	66-67	34

		քայլից	խաղաղաշտ, արքա, թագուհի, նավակ, փիղ, ձի, զինվոր, շախ, մատ, պատ թեմաների վերաբերյալ գիտելիքը: Պատրաստել խաղաքարերի համար անձնագրեր:	քայլից, արտասանել քայլը:		
	33	Մատային դիրքերի ստեղծում	Հարց ու պատասխանի և առաջադրանքների միջոցով ամփոփել խաղաղաշտ, արքա, թագուհի, նավակ, փիղ, ձի, զինվոր, շախ, մատ, պատ թեմաների վերաբերյալ գիտելիքը: Ստեղծագործական միջավայրի ձևավորում, սովորողներին ազատ ստեղծագործելու ուղղորդում:	Մեկնաբանել շախը, մատը, պատը, ստեղծել մատային դիրք:	68-69	35
20	34	Փոխատեղում	Ուսուցանել փոխատեղում քայլը, նրա նպատակը, փոխատեղման	Կատարել փոխատեղում քայլը, բացատրել	70-71	36

	35	Փոխատեղում (շարունակություն)	կանոններն էր կուսը: Ուսուցանել <u>փոխատեղում</u> կատարելու մյուս երկու կանոնները:	փոխատեղման կանոնները: Ներկայացնել փոխատեղումը, կատարել փոխատեղում, բացատրել փոխատեղման կանոնները:	72-73	37
21	36	Քայլի գրանցումը	Ուսուցանել քայլի գրանցումը:	Տեղորոշել և գրանցել շախմատային քայլերը:	74-75	38
	37	Ամփոփում. Դաս- մրցույթ. մատ` մեկ քայլից	Ամփոփել խաղադաշտ, արքա, թագուհի, նավակ, փիղ, ձի, զինվոր, շախ, մատ, պատ, քայլի գրանցում թեմաների վերաբերյալ գիտելիքը:	Մեկնաբանել շախը, մատը, պատը, ստեղծել մատ մեկ քայլից, տեղորոշել և գրանցել շախմատային քայլերը:	76-77	39

22	38	Փոխանակում	Ուսուցանել փոխանակումը շախմատում:	Մեկնաբանել փոխանակումը, կատարել քայլեր և փոխանակումներ:	78-79	40
23	39	Կրկնակի հարված «պատառաքաղ»	Ուսուցանել կրկնակի հարված՝ «պատառաքաղ» մարտավարական հնարքը:	Ցույց տալ և բացատրել կրկնակի հարված՝ «պատառաքաղ» մարտավարական հնարքը, կատարել կրկնակի հարվածներ:	80-81	41
	40	Կրկնակի հարված. «պատառաքաղ» մարտավարական հնարքով դիրքերի ստեղծում	Ձևավորել ստեղծագործական միջավայր սովորողների համար, ուղղորդել նրանց մարտավարական հնարքներ ստեղծելուն:	Ցույց տալ, բացատրել և ստեղծել կրկնակի հարված. «պատառաքաղ» մարտավարական հնարքով դիրքեր:	82-83	42
24	41	Կապ	Ուսուցանել «Կապ» մարտավարական հնարքը:	Ցույց տալ և բացատրել «կապ» մարտավարական հնարքը:	84-85	43

	42	«Կապ» մարտավարական հնարքով դիրքերի ստեղծում	Ձևավորել ստեղծագործական միջավայր սովորողների համար, ուղղորդել նրանց մարտավարական հնարքներ ստեղծելուն:	Ցույց տալ, բացատրել և ստեղծել «Կապ» մարտավարական հնարքով դիրքեր:	86-87	44
25	43	Պաշտպանություն	Ուսուցանել պաշտպանության ձևերը. փախչել և փակվել:	Բացատրել, ցույց տալ և կիրառել պաշտպանության փախչել և փակվել ձևերը:	88-89	45
	44	Պաշտպանություն (շարունակություն)	Ուսուցանել պաշտպանության ձևերը. փոխանակել և հսկել:	Բացատրել, ցույց տալ և կիրառել պաշտպանության փոխանակել և հսկել ձևերը:	90-91	46
26	45	Պաշտպանություն (շարունակություն)	Ուսուցանել պաշտպանության ձևը. հակազրոհ:	Բացատրել, ցույց տալ և կիրառել պաշտպանության հակազրոհ ձևը:	92-93	47
27	46-49	Սկզբնախաղ	Ուսուցանել սկզբնախաղի	Բացատրել և կիրառել	94-95	

		Թեմատիկ խաղ «Սկզբնախաղ»	հիմունքները: Ամրապնդել սկզբնախաղի հիմունքների իմացությունը, կիրառել մինչև այժմ ձեռք բերված շախմատային գիտելիքը:	սկզբնախաղի հիմունքները: Բացատրել և կիրառել սկզբնախաղի հիմունքները խաղում:		
28	50 51-52	Միջնախաղ Թեմատիկ խաղ «Միջնախաղ»	Ուսուցանել միջնախաղի հիմունքները: Ամրապնդել միջնախաղի հիմունքների իմացությունը, կիրառել մինչև այժմ ձեռք բերված շախմատային գիտելիքը:	Բացատրել և կիրառել միջնախաղի հիմունքները: Բացատրել և կիրառել միջնախաղի հիմունքները խաղում:	96-97	
29	53	Վերջնախաղ	Ուսուցանել վերջնախաղի	Բացատրել և կիրառել	98-99	

	54-55	Թեմատիկ խաղ. «Վերջնախաղ»	հիմունքները: Ամրապնդել վերջնախաղի հիմունքների իմացությունը, կիրառել մինչև այժմ ձեռք բերած շախմատային գիտելիքը:	վերջնախաղի հիմունքները: Բացատրել և կիրառել վերջնախաղի հիմունքները խաղում:		
30	56	Ամփոփում Դաս-մրցույթ մատ` մեկ քայլից	Ամփոփել շախ, մատ, սկզբնախաղ, միջնախաղ, վերջնախաղ թեմաների վերաբերյալ գիտելիքը:	Մեկնաբանել մատը, ստեղծել մատ` մեկ քայլից, տեղորոշել և գրանցել քայլը:	100-101	48
	57	Ոչ-ոքի Հավերժական շախ	Ուսուցանել հավերժական շախը և տեղեկություն տալ փոխհամաձայնությամբ ոչ-ոքիի մասին:	Սահմանել հավերժական շախը և ցույց տալ` ինչպես հավերժական շախ տալ:	102-103	49
31	58	Մատ թագուհիով և նավակով	Ուսուցանել մատը` թագուհիով և նավակով:	Բացատրել, ցույց տալ թագուհու և նավակի համագործակցային քայլերը և	104-105	50

	59	Մատ 2 նավակով	Ուսուցանել մատը՝ երկու նավակով:	ստեղծել մատային դիրքեր: Բացատրել, ցույց տալ երկու նավակների համագործակցային քայլերը և ստեղծել մատային դիրքեր:	106-107	51
32	60-64	Շախմատ (գործնական) խաղ՝ պահպանելով խաղի հիմունքները	Ամրապնդել գիտելիքները գործնական խաղով:	Բացատրել խաղը վարելու հիմունքները և կիրառել դրանք:		